

[https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-312-6\(2\)-4](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-312-6(2)-4)

УДК 640.41:338.488.2

Галина ІЛЬНИЦЬКА-ГИКАВЧУК

Національний університет «Львівська політехніка»

<https://orcid.org/0000-0003-4176-2784>

e-mail: Halyna.Y.Ilnytska-Hykavchuk@lpnu.ua

СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНИХ МЕРЕЖ В УКРАЇНІ

У статті проаналізовано сутність та переваги готельних ланцюгів. Керівництво готельними мережами відбувається на основі договору франчайзингу, контракту на управління або лізингу (оренда). Розглянуто форми оплати згідно з договором франчайзингу. Встановлено, що на світовому ринку лідируючі позиції займають такі готельні ланцюги: індійський OYO, китайський Jin Jiang, Marriott International (США). В Україні представлені також міжнародні готельні ланцюги, проте переважають національні. Серед національних ланцюгів лідерами в Україні є мережа Reikartz Hotel Group, Premier Hotels and Resorts, Royal Hotels and SPA Resorts. Тенденціями розвитку готельних мереж в Україні є поява в Україні світових та національних брендів економ класу, розширення переліку брендів, які об'єднують національні готельні мережі, домінування національних мереж над міжнародними, поширення азійських корпорацій, нерівномірний територіальний розподіл підприємств, що входять у ланцюги, вихід національних мереж на світовий рівень. Виділено проблеми готельного сектору України та напрями розвитку готельних мереж.

Ключові слова: готельні ланцюги, франчайзинг, франшиза, роялті, діджиталізація, лізинг.

Galina ILNITSKA-GYKAVCHUK

National University «Lviv Polytechnic»

CURRENT STATUS AND DEVELOPMENT PROSPECTS OF HOTEL NETWORKS IN UKRAINE

The article analyzes the essence and advantages of hotel chains. Management of hotel chains takes place on the basis of a franchise agreement, management contract or leasing (rent). The forms of payment according to the franchise agreement have been considered. It has been established that the following hotel chains occupy the leading positions in the world market: Indian OYO, Chinese Jin Jiang, Marriott International (USA). International hotel chains are also represented in Ukraine, but national ones prevail. Among the national chains, the leaders in Ukraine are the Reikartz Hotel Group, Premier Hotels and Resorts, Royal Hotels and SPA Resorts. The trends in the development of hotel chains in Ukraine are: the appearance in Ukraine of world and national economy class brands, the expansion of the list of brands that unite national hotel chains, the dominance of national chains over international ones, the spread of Asian corporations, uneven territorial distribution of enterprises included in chains, exit of national networks to the world level.

The problems of the hotel sector of Ukraine are highlighted: due to military operations (suspension of hotels, destruction of establishments, decrease in the number of tourists, disruption of supply chains, inability to work effectively due to the introduction of a curfew, problems with power outages) and general problems (insufficient number of networks due to significant barriers entering the hotel market of Ukraine, low level of related infrastructure development, lack of state and local management bodies for the development of the hospitality sector, lack of guarantees for investment protection in the development of the infrastructure of hospitality enterprises, insufficient level of use of innovative technologies, discrepancy between the level of prices and the quality of hotel services). The main areas of network development are the introduction of innovations, digitalization of hospitality, diversification of services, combination of travel and hotel work, individual approach to the guest, care for the environment, introduction of package services.

Keywords: hotel chains, franchising, franchise, royalty, digitization, leasing.

Постановка проблеми у загальному вигляді

та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями

Сьогодні у світі активно розвиваються транснаціональні компанії, в тому числі готельні мережі. Вони знайшли широке поширення в таких країнах як США (до 70 % всіх готелів), Франція (21 % усіх готелів), Великобританія (8,5 %), Німеччина (9,7 %), Італія (4,2 %) [1]. В Україні готельні ланцюги недостатньо поширені, що пов'язане із воєнними діями, низьким економічним розвитком держави, низькою платоспроможністю населення, незахищеністю прав інвесторів тощо. Крім того, територіально готельні мережі розміщені нерівномірно, тяжіють до великих міст або туристичних центрів (міста Київ, Львів, Одеса та інші).

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Особливості діяльності готельних ланцюгів розглядали у працях такі науковці, як Андренко І.Б., Басюк О.В., Безручко Л., Безуглий І.В., Галасюк К.А., Ханін І. Г. та інші.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується стаття

Незважаючи на значну кількість досліджень у даній сфері, недостатньо розкритою є проблема перспектив функціонування готельних ланцюгів в Україні.

Формулювання цілей статті

Метою статті є розкриття сутності готельних ланцюгів, їх переваг, дослідження сучасного стану готельних мереж в Україні та світі, висвітлення проблем їх функціонування та напрямів розвитку, розкриття тенденцій розвитку готельних мереж в Україні.

Виклад основного матеріалу

Готельні ланцюги – це об'єднання готелів, які мають єдине керівництво, функціонують під єдиним фірмовим знаком, мають спільні стандарти обслуговування, проводять спільну маркетингову діяльність [2].

Міжнародні готельні ланцюги мають ряд переваг порівняно із звичайними готелями, які забезпечують їх панівне становище на ринку [1, 3]: використання єдиних стандартів обслуговування; вкладання інвестицій на маркетингову діяльність; застосування гнучкої цінової політики; використання міжнародної комп'ютерної мережі резервування; купівля великих партій послуг і товарів за оптовими цінами; економія витрат на підготовку персоналу через наявність власної системи підготовки кадрів; централізована система бухгалтерського обліку, постачання та збуту; значні інвестиційні можливості; використання спільного логотипа й торгової марки; участь у виставковій діяльності з презентацією учасників ланцюга; створення комплексних програм лояльності споживачів; здійснення контролю за якістю реалізованих послуг готелів.

Керівництво готельними мережами відбувається на основі договору франчайзингу, контракту на управління або лізингу (оренда) [4]. Найбільш поширеними є франчайзингові відносини, згідно яких франчайзер надає франчайзі право використовувати свій фірмовий знак, технології та методи роботи, маркетингові процедури, системи резервування тощо. В свою чергу, власник готелю ним самостійно управляє, а готельний оператор стежить за тим, як власник дотримується стандартів обслуговування. Формами оплати згідно договору франчайзингу є [5]: вступний внесок (франшиза), постійні відрахування або річні фіксовані виплати (роялті), плата за маркетингові послуги, плата за користування централізованою системою бронювання номерів.

Згідно рейтингу найбільших готельних ланцюгів світу станом на 2021 р найбільшим міжнародним готельним ланцюгом за кількістю готелів є індійський оператор OYO (20000 готелів), китайський ланцюг Jin Jiang (10000 готелів). Найбільше в 2021 році продано номерів готельним ланцюгом Marriott International – 1400289 одиниць. На другому місці Jin Jiang -1 100 000 номерів [2].

До міжнародних готельних мереж, які поширені в Україні, можна віднести Marriott International, Hilton, Wyndham Hotel Group, Accor Hotels, InterContinental Hotels, Radisson Hotel Group, Hyatt Hotels Corporation, Rexin (табл. 1). При цьому найбільша кількість готелів у мережі Radisson Hotel Group та Accor, а перший готель світового лідера InterContinental в Україні був відкритий в 2009 році в Києві.

Оскільки міжнародні готельні мережі низько представлені в Україні, то активно розвиваються національні компанії. Останні краще пристосовані під вимоги українського ринку, а також пропонують нижчу вартість готельних послуг порівняно із міжнародними конкурентами. Серед національних ланцюгів лідерами в Україні є мережа Reikartz Hotel Group (об'єднує 40 готелів), Premier Hotels and Resorts (16 готелів), Royal Hotels and SPA Resorts (9 готелів), Black Sea Hotels Group (6 готелів).

Таблиця 1

Міжнародні готельні ланцюги в Україні, [6]

Готельна мережа	Готель	Місто	Кількість номерів
Intercontinental Hotel Group (Великобританія)	InterContinental - Київ 5* Grand Plaza Lviv	Київ Львів	272
Radisson Hotel Group (Бельгія)	Radisson Blu Hotel 5*	Київ	255
	Radisson Blu Hotel Podil 4*		164
	Park Inn by Radisson 4		196
	Radisson Blu Resorts 4*	Буковель	252
Accor (Франція)	Radisson Hotel Odesa City Centre	Одеса	90
	Ibis 3*	Київ	212
	Fairmont Grand Hotel 5*		258
	Ibis Kyiv Railway hotel 3*		281
	Mercure Київ Конгресс 4*		160
Global Hyatt Corporation (США)	Ibis Styles 3*	Львів	77
	Gruner Lviv Boutique Hotel 4*		12
	Hotel de Paris Odessa MGallery 5*	Одеса	51
Global Hyatt Corporation (США)	Hyatt Regency Kyiv 5*	Київ	234
Rixos (Туреччина)	Rixos-Prykarpattya 5*	Трускавець	359
Hilton (США)	Hilton Hotel 5*	Київ	262
Marriott (США)	Four Points by Sheraton 4*	Запоріжжя	164
	Aloft Kiev 4*	Київ	310
Wyndham Worldwide (США)	Ramada Lviv 3*	Львів	103
	Ramada Encore 4*	Київ	264

В останні роки готельний бізнес піддається значним ризикам. Спершу індустрія дуже постраждала від пандемії COVID-19. Повномасштабне вторгнення росії привели галузь до критичного фінансового стану, а також до змін на готельному ринку. Багато готелів призупинило роботу, були зруйновані (в регіонах, близьких до воєнних дій, наприклад, Харківська, Київська, Миколаївська, Чернігівська, Херсонська та інші області). Кількість клієнтів в готелях східної України та в районах близьких до воєнних дій суттєво скоротилася. Нормально працюють тільки готелі в західній Україні. Суб'єкти готельного-ресторанного бізнесу з початку війни в містах подалі від воєнних дій слугують центрами для розміщення біженців, приготування обідів, організації харчування під час евакуації волонтерів та українських захисників з районів, в яких тривають бої. Готелі також надають складські приміщення для гуманітарної допомоги та інших заходів, спрямованих на підтримку постраждалих цивільних. Змінилася структура розміщених, тепер це в основному переселенці і представники ЗМІ, дипломатичні делегації, міжнародні волонтерські організації тощо. Воєнні дії значно скоротили кількість туристів, а також кількість розміщених в готелях. Наприклад, на Львівщині кількість туристів у 2022 році скоротилася на 60 % порівняно з 2021 роком. Через зниження попиту на готелі поселення в них суттєво подешевшало. Це привело до збитків закладів розміщення.

На діяльність готельного сектору негативно вплинула спочатку пандемія коронавірусу, а тепер воєнні дії, через які відбулося призупинення роботи готелів, руйнування закладів, зменшення кількості туристів, порушення ланцюгів постачання; неможливість ефективно працювати через введення комендантської години, проблеми з відключенням електропостачання. Іншими проблемами загального характеру є: недостатня кількість мереж та готелів через значні бар'єри входження на готельний ринок України; низький рівень розвитку супутньої інфраструктури; невідповідність між рівнем цін та якістю готельних послуг; відсутність державного та місцевих органів управління розвитком сфери гостинності; низький рівень диференціації готельних послуг (недостатньо розвинена мережа хостелів, кемпінгів, мотелів, пансіонатів та ін.); низька зацікавленість інвесторів та відсутність гарантій захисту інвестицій у розвиток інфраструктури підприємств сфери гостинності; недостатня кількість та неналежний рівень підготовки кадрів для готельного господарства; низьке використання автоматизованих систем управління готельними підприємствами; низький рівень діджиталізації підприємств сфери гостинності, використання інформаційних технологій; відсутність дієвої стратегії управління розвитком готельної сфери на регіональному рівні, а також на рівні окремих підприємств; низький рівень завантаження номерного фонду; застаріла матеріально-технічна база, яка потребує ремонту та модернізації.

Тенденціями розвитку готельних мереж в Україні є [5]: поява в Україні світових та національних брендів економ класу (2–3 зірки), розширення переліку брендів, які об'єднують національні готельні мережі, домінування національних мереж над міжнародними ланцюгами, входження на український готельний ринок азійських корпорацій, нерівномірний територіальний розподіл підприємств, що входять у ланцюги, вихід національних мереж на світовий рівень. Основними напрямками розвитку готельних мереж є впровадження інновацій, діджиталізація гостинності, диверсифікація послуг, поєднання подорожей та роботи в готелі, індивідуальний підхід до гостя, турбота про навколишнє середовище, впровадження пакетних послуг.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі

Готельні мережі досить активно розвиваються в світі, охоплюють велику частку ринку готельних послуг. Це пояснюється рядом їх переваг, зокрема таких як значні інвестиційні можливості, єдині стандарти обслуговування, гарантія якості послуг та інше. Водночас в Україні готельні мережі ще не набули широкого поширення, переважають національні готельні оператори. В наші дні через агресію росії готельний ринок перебуває в кризовому стані, при цьому найгірша ситуація на східній, південній та центральній частині України. Перспектива для сфери гостинності полягає в впровадженні інновацій, індивідуалізації, диверсифікації послуг. Проблема виживання готельного сектору в складних умовах потребує детального вивчення, вдосконалення та впровадження.

Література

1. Безручко Л. Сучасний стан та перспективи розвитку готельних мереж у світі та Україні / Л. Безручко, Ю. Жук // Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини. – 2018. – Випуск 45. – С. 273–280.
2. Андренко І.Б. Особливості функціонування готельних ланцюгів в Україні / І.Б. Андренко, А.А. Шестірко // Економіка та суспільство. – 2022. – Вип. 40.
3. Басюк О.В. Аналіз світового досвіду функціонування готельних ланцюгів / О.В. Басюк // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – № 5. – URL : <http://global-national.in.ua/archive/5-2015/05.pdf>
4. Галасюк К.А. Готельні ланцюги в сучасній індустрії гостинності / К.А. Галасюк // Науковий вісник ОНЕУ. – 2012. – № 21(173). – С. 127-135.

-
5. Семенов В.Ф. Франчайзинг як метод організації і розвитку готельного бізнесу / В.Ф. Семенов, Л.В. Бортник. URL : <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1226/>
6. Безуглий І.В. Інноваційна основа формування національних готельних мереж України / І.В. Безуглий // Економіка та управління національним господарством. – 2018. – Випуск 22. – С. 136-141.

References

1. Bezruchko L. Suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku hotelnykh merezh u sviti ta Ukraini / L. Bezruchko, Yu. Zhuk // Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriya mizhnarodni vidnosyny. – 2018. – Vypusk 45. – С. 273–280.
2. Andrenko I.B. Osoblyvosti funktsionuvannya hotelnykh lantsiuhiv v Ukraini / I.B. Andrenko, A.A. Shestirko // Ekonomika ta suspilstvo. – 2022. – Vyp. 40.
3. Basiuk O.V. Analiz svitovoho dosvidu funktsionuvannya hotelnykh lantsiuhiv / O.V. Basiuk // Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky. – 2015. – № 5. – URL : <http://global-national.in.ua/archive/5-2015/05.pdf>
4. Halasiuk K.A. Hotelni lantsiuihy v suchasniy industrii hostynnosti / K.A. Halasiuk // Naukovyi visnyk ONEU. – 2012. – № 21(173). – S. 127-135.
5. Semenov V.F. Franchaizynh yak metod orhanizatsii i rozvytku hotelnoho biznesu / V.F. Semenov, L.V. Bortnyk. URL : <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1226/>
6. Bezuhlyi I.V. Innovatsiina osnova formuvannya natsionalnykh hotelnykh merezh Ukrainy / I.V. Bezuhlyi // Ekonomika ta upravlinnia natsionalnym hospodarstvom. – 2018. – Vypusk 22. – S. 136-141.